

VANAF 2015:

Zorg voor het kind én zorg voor het geld

SCHERP ZIJN - Nog ruim anderhalf jaar en dan zal meer dan de helft van de gemeentelijke uitgaven (exclusief uitkeringen) worden besteed aan ondersteuning, hulp en zorg. Waar in het verleden vooral de wethouder grondzaken over het grote geld ging, is dat straks de wethouder jeugd, zorg en welzijn. Het gaat om forse bedragen, maar vooral ook om inhoudelijk complexe taken die nieuw zijn voor gemeentelijke bestuurders en gemeenteraadsleden. In dit artikel gaan we in op de decentralisatie van de jeugdzorg. Wat betekent dit voor uw gemeente en waar moet u als bestuurder of raadslid scherp op zijn?

Waar gaat het over en waar staan we?

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het gehele jeugddomein. Nu al zijn gemeenten belast met de jeugdgezondheidszorg (Centra voor Jeugd en Gezin) en het preventieve jeugdbeleid. Gemeenten besteden middelen aan speeltuinen, jongerenwerk en het voorkomen van jeugdoverlast. Straks bepalen gemeenten ook de inrichting en de uitvoering van de jeugdzorg (opvoed- en gedragsproblemen), en ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen met geestelijke stoornissen (jeugd GGZ) of verstandelijke beperkingen (jeugd VB). Alle hulp gericht op jongeren m.u.v. preventie komt onder één noemer: jeugdhulp. In juli 2012 is een concept Jeugdwet in consultatie gebracht. Voor de zomer zendt het kabinet een aangepaste wet naar de Tweede Kamer. De landelijk ingestelde transitiecommissie die het decentralisatieproces volgt, is er nog niet gerust op. Er zijn nog veel onduidelijkheden, een goede planning ontbreekt, evenals een verdeelmodel voor de decentralisatie-uitkering en de gemeenten hebben nog niet de beschikking over gegevens. Kortom: er is nog veel te doen!

10 punten waar u op moet letten

1. Is er een goede planning voor de implementatie?

Vanaf 1 januari 2015 tot nu moet worden teruggerekend en gekeken worden wat wanneer klaar moet zijn, zowel in de uitvoering als de besluitvorming. Daarbij moeten alle afhankelijkheden in kaart worden gebracht en er moet rekening worden gehouden met het traject van besluitvorming in college van B&W, raad en regioverband. Uiteraard is een dergelijke planning een uitvoeringskwestie, maar het is wel van belang om te weten dat een dergelijk schema bestaat en dat de gemeenteraad op de juiste momenten zijn kaderstellende taak kan waarmaken. Besef ook dat tussentijds nog gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden.

2. Houd rekening met organisatiekosten

maakt voor innovatie (er moet geëxperimenteerd worden), herinrichting van bedrijfsvoering en inkoop, scholing van medewerkers, en ICT. Beknibbel daar niet op in de begroting van 2014. Gemeenten hebben niet eerder zo'n grote decentralisatie moeten uitvoeren.

3. Begroot de 'boeggolf'

De aanneme is dat besparing mogelijk is op zware, specialistische zorg door meer in te zetten op preventie en vroegsignalering. Echter, om dit te doen is er enkele jaren sprake van een "boeggolf". De extra investering aan de voorkant, levert pas over enkele jaren een voordeel op. In de tussentijd heb je dubbele kosten, van zowel de oude kinderen in de zware zorg, als de nieuwe kinderen waarvoor extra kosten worden gemaakt. Voor deze boeggolf is dekking nodig in de begroting.

4. Goedkoop kan duurkoop zijn: leer van het verleden

Het wordt gemeenten nog steeds nagegeven bij de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo): aanbestedingen leidden tot zorg van mindere kwaliteit en aanbieders gingen failliet. Stap niet in dezelfde valkuilen. Kijk af aanbesteding of subsidiering in 2015 de meest logische keuze is. Stel van te voren vast welke kwaliteit gewenst is.

5. Focus op een paar doelstellingen en zorg dat die ook bereikt worden.

Op het jeugddomein wemelt het van prestatieindicatoren op input, throughput, output en outcome. Richt je vooral op het maatschappelijke effect, de outcome. Gemeenten en aanbieders zijn hiervoor gezamenlijk verantwoordelijk. Bepaal als gemeenteraadslid of bestuurder je doelstellingen en de bijbehorende indicatoren. Stuur ook daadwerkelijk op deze doelen. Start met een beperkt aantal doelen en breidt deze eventueel na een jaar uit.

6. Hoe wordt de synergie met andere decentralisaties benut?

Het is belangrijk om de decentralisatie van de jeugdzorg in samenhang te zien met de nieuwe Participatiewet (2014), de decentralisatie van de begeleiding en verzorging uit de Awbz naar de Wmo en de Wet op het passend onderwijs. Er zijn verschillende mogelijkheden tot verbinding van beleidsvelden of schaalvoordelen. Te denken valt aan vervoer, inkoop, de aanpak van multi-probleem gezinnen, preventie en signalering van problematiek. Veel gemeenten starten met wijkteams die werken vanuit de één gezin, één plan, één regisseur - gedachte.

7. Werk samen met de zorg, maar geef de regie niet weg

De taken die overkomen, worden nu uitgevoerd door de provincie, de zorgkantoren en de zorgverzekeraars. Zij hebben kennis over hoe je inkoop, wat je inkoop en hoe je stuurt. Het is zaak voor de gemeenten om zelf zoveel mogelijk van die kennis te vergaren. Laat je niet afleiden door termen als 'DBC's', 'BKE's', 'trajectfinanciering' en 'pxq-financiering'. De uitdaging is om het proces zo in te richten, dat geleerd kan worden van de kennis van de partners, dat er draagvlak bij de partners wordt gecreëerd, maar dat niet de regie wordt weggegeven aan de partners. Vergeet niet dat met de zorgverzekeraars afspraken gemaakt moeten worden in het nieuwe stelsel over jongeren chronische stoornissen of verstandelijke beperkingen. Van de gemeente vraagt dit regie, maar ook evenwichtskunst.

8. Wees niet bang voor de regio

Nu krijgen gemeenten eindelijk de bevoegdheden, wordt er gesproken over bovenlokale en zelfs bovenregionale samenwerking! Zoek uit met de gemeenten in de omgeving waar voordeel te behalen is door samen te werken. Geef iets, maar neem ook iets. Gezamenlijk kunnen risico's ook beter opgevangen worden. Dat kan leiden tot innovatie. Zo is het mogelijk naast de bestaande aanbieders ook gezamenlijk nieuwe aanbieders te proberen.

9. Het grootste risico is om geen risico te willen lopen

De opgave is enorm en kan alleen slagen als er een radicale omwenteling wordt doorgevoerd. Als er teveel bij het oude blijft, zal de sector nauwelijks veranderen en zullen de beoogde besparingen bij lange na niet worden gehaald. Wie kiest voor een behoudende, risicomijdende koers, loopt het meeste risico om straks met gigantische tekorten te zitten. Dat leidt tot wachtlijsten. Kind nog begroting zullen daar gebaat bij zijn.

10. Ga het doen

Ja, het is complex. En ja, er valt altijd nog iets meer te onderzoeken, en ja als je nog even langer wacht, dan weet je nog net iets meer.... blijf echter niet eeuwig navelstaren. Oriënteer je, maar ga vooral ook aan de slag. Ga het doen! Maak het visueel in plaats van alles in regels en protocollen te vervatten. Zorg na twee jaar voor een evaluatie, zodat je kan bijsturen indien nodig.

Auteurs

Ciska Scheidel is lid van de commissie VWS en programmamanager decentralisatie jeugdzorg Rotterdam. Michel de Visser is zelfstandig adviseur en adviseert de gemeente Rotterdam over inkoop en sturing bij de decentralisatie jeugdzorg.

ciska.scheidel@planet.nl
m.devisser@mdva.nl

In:
P&G
Jaargang 64
Nr. 2
5-4-2013
P.3